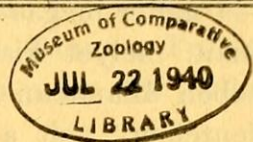

13,603

Madárélet a Fertő-tó déli részén 1930 augusztus végén.

Vogelleben am Südufer des Fertő-See, Ende August 1930.

Irta : DR. BÁRÓ SÓLYMOSY LÁSZLÓ.

A Fertő déli részén, — a Fertőhomoktól Széplakig terjedő területen — 1930. augusztus végén meglehetősen eleven volt a madárélet. Ez azonban nem mondható a kérdéses időszak minden egyes napjáról, amennyiben a madárélet elevenése erősen függ az időjárástól, legfőképpen pedig a szelek irányától. Északi vagy északkeleti szél esetén a víz a déli part felé húzódik, ilyenkor sok a madár is, ha azonban a szél nyugat vagy dél felől fúj, kilométerekre is visszaáramlik, természetesen magával vive a sok madarat is.

Kedvező idő esetén már messze a tó partjától sok sürgő-forgó szárnyast láthatunk, a szántóföldeket és nádist elválasztó 1—2 kilométer szélesen húzódó szikes, ritka fűvel benőtt legelőn. Csapatosan járnak ide messzehangzó „póli-póli“ szavukat hallató nagy pólingok, ahol terített asztal vár rájuk, amennyiben rengeteg itt a szöcske s más rovar. Kis póling az idén kevés volt, csak elvétve mutatkozott néhány darab, rendszeren nagyobb rokonaik társaságában. Jellemző madarai ilyenkor a szikes legelőnek a rétihéjék, melyek lassú, kimért szárnycsapásokkal szárnyalják be vadászterületüket, hol mondhatni kizárólagosan egerekre vadásznak. Legtöbb volt a barna rétihéja, de szép számmal mutatkoztak a fakó rétihéjék is. Kékes rétihéja csak elvétve tűnt fel. Hamvas rétihéját nem láttam ugyan, de biztosra veszem, hogy a számtalan rétihéja közt ez is megfordult itt.

Vörös vércse szintén sok volt, ezek is az egerekre jöttek ide, valamint állandóan 2—3. egerésző ölyv is ; ezek magatartása sokkal bizalmasabb volt mindig, mint a rétihéjéké. Kisebb csapatokban bibicek, seregélyek s néhány fehér- és sárga billegető a legelő állandó lakóiként említhetők fel.

A legelőt a nádtól nem választja el éles határ, hanem lassanként mindjobban elsásosodva és nádasodva a legelő eleinte alacsony, majd

3—4 méter magas nádasba megy át. Ezen az úgy mondhatjuk, átmeneti zónán, melyet kisebb-nagyobb vízállások, tocsogók tarkítanak, napközben állandóan gémek tanyáznak. Legtöbb volt a szürke gém, de jelentékeny volt a vörös gémekek száma is; míg az előbbieket inkább a vízállásokban és azok partján tartózkodtak, addig a vörös gémekek jobbra a szárazabb helyeket kedvelték, ugyancsak állandóan mutatkozott a bölömbika. Túzok szintén tanyázott e részeken; tavasszal költött is.

Apró madarak közül itt más mint nádi sármány és egy-két nádi tücsökmadár, nem igen mutatkozott.

Az átmeneti zóna után következő $\frac{1}{2}$ —5 kilométer közt váltakozó széles magas nádasban, egy-egy szárnyrakapó bölömbikán kívül csaknem kizárólag apró madarak mutatkoztak és pedig a következő fajok: nádírigó, foltos sitke, cserregő nádiposzáta, nádi tücsökmadár, szakállas cinke s elvétve kék cinke.

A nádszigetekkel beszórt nyílt vizen aztán megint élénk madárélet tárul elénk. A sekélyebb részeken (1—3 cm-es víz) leginkább cankó-félék tanyáznak. Sok itt a réti cankó, piros lábú cankó és borzas cankó, továbbá tetemes számban a közép sárszalonka s jóval gyéribben az erdei cankó és billegető cankó. Ritkán láttam kis sárszalonkát s két ízben egy-egy nagy sárszalonkát. Nagy goda aránylag kevés volt. Állandóan mutatkoztak szeptember 5-éig a gulipánok 5—7—10-es csapatokban. 10-nél többet egy csapatban sohasem láttam repülni, leszállva azonban igen, ugyanis ilyenkor az egyes csapatok mindig egy helyre szálltak s együtt maradva keresték táplálékukat, jobbra-balra kaszálva a vízben felhajló csőrükkel. Repülés közben rendszerint egy sorba fejlődve láttam őket, de volt úgy, hogy rendetlen összevisszaságban, sőt egyszer ékalakban is.

A parti nádas felett, de mindig a víz szélét követve állandóan rétihéják szárnyaltak fel-alá szintúgy réti baglyok is. Megfigyelésem szerint a legtöbb 2 órával napnyugta előtt és 1 órával napnyugta utánig mutatkozott. Korábban vagy később csak kivételesen észleltem.

Beljebb a tavon, ahol a víz már 10—15 cm. mélységet elér, nagy számban sürgölődtek a dankasirályok, melyek legnagyobb része napközben kinn járt a szántóföldeken s csak estére kelve tért vissza, körülbelül egyidejűleg a legelőről jövő pólingokkal.

Nyári lúd szép számmal került szem elé; 100—120 darabra menő csapatokat is láttam, ami nyilván jól sikerült költésről tanuskodik.

Szárca meglehetősen gyéren volt.

Réce-féle is kevés volt, ami bizonyára onnan ered, hogy a tó északi részein mélyebb volt a víz s ezért inkább odahúzódtak.

Állandóan mutatkozó fajok voltak augusztus végén : tőkés-, cigány-, barát-, nyilas-, bőjti- és kanalas réce. Egyáltalán nem láttam a Fertőre oly jellemző kendermagos récét, de hogy egyáltalán nem lett volna belőle egy sem, azt nem merem állítani.

A nádszigeteken pocgém, pettyes vizicsibe és guvat, kisebb számban mindig mutatkozott.

A már aránylag elég mély vízben, ahol a fentebb említett dankasirályok tanyáztak, állandóan sok szürke gém halászgatott, melyek itt is háltak ; szintúgy itt háltak a legelőn vadászgató gémeik is. E hely volt egyébként az északkeleti és keleti partok felől ide húzó nagy kócsagok és kanalas gémeik fő tartózkodási helye. Sok nem volt e szép madaraktól ugyan, de mégis elég sűrűn lehetett velük találkozni.

Az augusztus végi fauna kiegészítésére, végül még fel kell említenem az alkonyatkor rendszeresen megérkező, a nádasban éjjel tanyát kereső óriási füsti-, parti- és molnár fecskéből álló rajokat elmaradhatatlan kísérijükkel a kabasólyommal.

Sarlós fecskéket csak egy ízben láttam, szeptember 2-án. Vöcsökfélék, nevezetesen búbos-, kis- és feketenyakú vöcsök, továbbá nagy kárókatona csak igen messze benn volt látható tetemes távolságban a parttól.

Végigtekintve a felsorolt fajokon, elég sokat számlálhatunk össze. A fajok száma azonban messze elmarad a tavasztól, mikor úgyszólván egy-két faj kivételével hazánkban csaknem minden vizimadara megtalálható itt.

Szeptemberben s októberben alaposan megcsappan az augusztus végén látható madárfajok száma. A Fertő eleven madárképe azonban továbbra is megmarad, mert az elköltözött madarak helyére nagy számmal érkeznek a téli vendégek.
